

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

I N S T R U K C J A **GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII** ***Nr GIWz.420/AW- 32/11*** ***z dnia 20 maja 2011 r.***

**w sprawie postępowania
powiatowych lekarzy weterynarii
przy przeprowadzaniu kontroli
schronisk dla zwierząt**

Maj 2011

1. WSTĘP

1.1. Podstawy prawne i cel instrukcji.

Niniejsza instrukcja została wydana na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o *Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn zm.).

Instrukcja określa sposób postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt pod względem spełniania warunków weterynaryjnych oraz dobrostanu zwierząt.

Instrukcja określa sposób postępowania:

- 1) przy typowaniu schronisk dla zwierząt do kontroli,
 - 2) przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt,
- w celu ujednolicenia zasad postępowania terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej.

Niniejsza instrukcja została opracowana zgodnie z poniższymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego. W rozdziale III wprowadzono również niewynikające wprost z przepisów prawa zalecenia, co do zakresu i sposobu prowadzenia kontroli, służące jako pomoc w prawidłowej ocenie stanu faktycznego w zakresie dobrostanu zwierząt w schroniskach dla zwierząt.

Stosowanie niniejszej instrukcji, jako aktu prawa wewnętrznego, nie może prowadzić do naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów. Na przepisy niniejszej instrukcji nie należy powoływać się przy rozstrzyganiu o prawach i obowiązkach podmiotów prywatnych, gdyż nie jest dla nich wiążąca.

1.2. Wykaz aktów prawnych.

1. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o *Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010 r., Nr 112, poz. 744, z późn zm.).
2. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).

5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. Nr 158, poz. 1657) - zwane dalej rozporządzeniem.
6. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2004 r. sprawie wzoru upoważnienia i wzoru odznaki identyfikacyjnej dla pracowników Inspekcji Weterynaryjnej oraz osób wyznaczonych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania niektórych czynności (Dz. U. Nr 100, poz. 1014).

1.3. Wyjaśnienie pojęć.

Dla celów niniejszej instrukcji stosuje się definicje zawarte w ustawach wymienionych w podrozdziale 1.2. niniejszej instrukcji.

Ilekroć w niniejszej instrukcji mowa jest o powiatowym lekarzu weterynarii, termin ten oznacza również urzędowego lekarza weterynarii zatrudnionego w Inspekcji Weterynaryjnej lub lekarza weterynarii wyznaczonego na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

2. POSTĘPOWANIE POWIATOWEGO LEKARZA WETERYNARII PRZY REJESTRACJI PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH SCHRONISKA DLA ZWIERZĄT ORAZ PRZY TYPOWANIU SCHRONISK DO KONTROLI.

1. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia w formie pisemnej, o zamiarze prowadzenia działalności polegającej na prowadzeniu schroniska, zawierającego:
 - a) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu,
 - b) określenie rodzaju i zakresu działalności nadzorowanej, którą wnioskodawca zamierza prowadzić,
 - c) określenie lokalizacji obiektów budowlanych i miejsc, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana oraz planowanego czasu jej prowadzeniawpisuje podmiot do rejestru oraz wydaje decyzję administracyjną o nadaniu weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego. Powiatowy lekarz weterynarii po

wpisaniu podmiotu do rejestru przeprowadza kontrolę schroniska nie później niż po upływie 30 dni od daty wpisu do rejestru.

2. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę każdego schroniska dla zwierząt, co najmniej dwa razy w roku.
3. Niezależnie od kontroli, o których mowa w ust. 1 i 2, powiatowy lekarz weterynarii, przeprowadza kontrole sprawdzające, w przypadku, gdy zostały wydane zalecenia pokontrolne lub decyzja administracyjna, w której określono nieprawidłowości oraz termin ich usunięcia.
4. Powiatowy lekarz weterynarii może przeprowadzić dodatkowe kontrole, w przypadku gdy uzna to za zasadne, a w szczególności, gdy istnieje podejrzenie, iż dobrostan zwierząt może być zagrożony w związku z:
 - a) zbyt dużą liczbą zwierząt przebywających w schronisku,
 - b) dużą liczbą zgonów i eutanazji zwierząt w schronisku,
 - c) nieprawidłowościami w opiece nad zwierzętami stwierdzanymi w trakcie poprzednich kontroli,
 - d) brakiem rzetelnych informacji o adopcjach zwierząt.

3. POSTĘPOWANIE POWIATOWEGO LEKARZA WETERYNARII PRZY KONTROLI SCHRONISK DLA ZWIERZĄT.

3.1. Ogólne informacje o kontrolach.

1. Uprawnionymi do przeprowadzenia kontroli są osoby posiadające odznakę identyfikacyjną, legitymację służbową oraz pisemne, imienne upoważnienie wydane przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii, zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu MRiRW z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wzoru upoważnienia i wzoru odznaki identyfikacyjnej dla pracowników Inspekcji Weterynaryjnej oraz osób wyznaczonych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania niektórych czynności.
2. Kontrola warunków utrzymania zwierząt w schronisku dla zwierząt obejmuje:
 - a) spełnianie wymagań określonych w przepisach wymienionych w podrozdziale 1.2. Wykaz aktów prawnych ust. 2, 3, 5 w zakresie infrastruktury,
 - b) spełnianie wymagań określonych w przepisach wymienionych w podrozdziale 1.2. Wykaz aktów prawnych ust. 2, 3, 5 w zakresie utrzymania zwierząt,

- c) spełnianie wymagań określonych w przepisach wymienionych w podrozdziale 1.2. Wykaz aktów prawnych ust. 2, 3, 5 w zakresie dokumentacji prowadzonej w schronisku,
- d) spełnianie wymagań określonych w przepisach wymienionych w podrozdziale 1.2. Wykaz aktów prawnych ust. 2, 3, 5 w zakresie opieki lekarsko-weterynaryjnej prowadzonej w schronisku,
- e) spełnianie wymagań określonych w przepisach wymienionych w podrozdziale 1.2. Wykaz aktów prawnych ust. 2, 3, 5 w zakresie opieki zapewnianej zwierzętom przez personel schroniska.

3.2. Kontrola spełniania wymagań w zakresie infrastruktury.

1. Kontrola wymagań w zakresie infrastruktury obejmuje ustalenie, czy schronisko dla zwierząt zlokalizowane jest w miejscu oddalonym co najmniej o 150 m od:
 - siedzib ludzkich,
 - obiektów użyteczności publicznej,
 - zakładów należących do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - zakładów należących do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania pasz,
 - zakładów prowadzących działalność w zakresie zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych,
 - rzeźni, targów, punktów skupu, ogrodów zoologicznych oraz innych miejsc gromadzenia zwierząt.
2. Podczas kontroli spełniania wymogu, o którym mowa w ust. 1, należy brać pod uwagę datę rozpoczęcia prowadzenia działalności przez schronisko oraz fakt posiadania lub braku zezwolenia na prowadzenie tego typu działalności, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U z 2005 r., nr 236, poz. 2008 z późn. zm.).

W przypadku, gdy schronisko w chwili powstania spełniało powyższy warunek, a dobrostan zwierząt nie jest naruszany przez bliskość innych obiektów ani zwierzęta nie są uciążliwe dla otoczenia zaleca się, aby przepis ten nie stanowił jedynej podstawy do podjęcia decyzji zakazującej dalszego prowadzenia

działalności nadzorowanej. Jednakże, powiatowy lekarz weterynarii powinien poinformować wójta gminy, burmistrza, prezydenta miasta o niespełnianiu przez schronisko ww. warunku, a w związku z tym o konieczności rozważenia zorganizowania w przyszłości schroniska w innym miejscu.

3. Kontrola spełniania warunków weterynaryjnych w zakresie infrastruktury obejmuje ustalenie, czy teren, na którym jest zlokalizowane schronisko, jest utwardzony i ogrodzony. Kontrolując spełnienie wymogu utwardzenia terenu schroniska, należy rozgraniczyć teren wybiegów dla psów oraz pozostałe tereny, np. drogi. W przypadku terenu wybiegów dla psów należy brać pod uwagę także przepis rozporządzenia mówiący o tym, iż wybieg dla zwierząt powinien pozwalać na realizację zachowań właściwych dla przebywających na nich gatunków zwierząt, z czego wynika, iż nie należy wymagać utwardzenia terenu poprzez, np. wylanie betonu, położenie asfaltu lub kostki. Istotne jest, aby teren wybiegów np. w przypadku roztopów, nie był zalewany wodą oraz, aby legowiska zwierząt znajdowały się w suchym miejscu. Zgodnie z orzecznictwem sądowym w zakresie prawa budowlanego, teren utwardzony to teren zabezpieczony przed rozmiękaniem, zastoinami wody opadowej, kałużami, przynajmniej wysypany żwirem, tłucznem itp.
4. Kontrola spełniania warunków weterynaryjnych w zakresie infrastruktury obejmuje ustalenie, czy wyodrębniono pomieszczenia przeznaczone do:
 - 1) wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych – zaleca się, aby powiatowy lekarz weterynarii zwrócił uwagę, czy konstrukcja, wielkość i wyposażenie pomieszczenia, pozwala na wykonanie badania i udzielenia podstawowej pomocy ambulatoryjnej, czy jest właściwie oświetlone, czy jest łatwe do mycia i dezynfekcji;
 - 2) izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę – pomieszczenie powinno być odizolowane od pomieszczeń dla zdrowych zwierząt, a jego wyposażenie powinno pozwolić na zapewnienie choremu (podejrzanej o chorobę) zwierzęciu przebywanie we właściwych warunkach (np. legowisko, dostęp do wody i karmy);
 - 3) utrzymywania zwierząt zdrowych, w tym osobne dla samców oraz dla samic. Z uwagi na behawioryzm psów, z którego wynika, iż w grupach mieszanych agresja jest mniejsza, można dopuścić utrzymywanie samców i samic we wspólnym pomieszczeniu, jeśli podmiot prowadzący schronisko udowodni, iż wszystkie samce lub wszystkie samice przebywające w danym pomieszczeniu są sterylizowane/kastrowane;

- 4) utrzymywania zwierząt zdrowych, w tym osobne dla samic z oseskami oraz dla młodych oddzielonych od matek – w przypadku dorosłych psów dopuszcza się utrzymywanie ich w boksach z budami dla zwierząt;
- 5) przechowywania produktów leczniczych weterynaryjnych i wyrobów medycznych – należy sprawdzić, czy produkty lecznicze weterynaryjne dostępne w schronisku dla zwierząt, w przypadku świadczenia usług weterynaryjnych poza terenem schroniska, zostały przepisane przez lekarza weterynarii lub czy są to produkty lecznicze weterynaryjne, wydawane bez przepisu lekarza oraz czy są adekwatne do zapewnienia doraźnej opieki ambulatoryjnej; czy są przechowywane zgodnie z zaleceniami producenta zawartymi w ulotce; czy nie przechowuje się produktów leczniczych weterynaryjnych, dla których upłynął termin ważności;
- 6) przechowywania karmy – należy sprawdzić, czy pomieszczenie jest odpowiednie do rodzaju przechowywanej karmy, np. dla karmy świeżej lub mrożonej; czy zapas przechowywanej karmy jest wystarczający, aby zapewnić ciągłość karmienia zwierząt do następnej dostawy karmy; czy nie przechowuje się karmy, dla której upłynął termin przydatności do spożycia; czy karma jest zabezpieczona przed gryzoniami; w przypadku, gdy schronisko posiada zezwolenie na wykorzystywanie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego do skarmiania zwierząt (weterynaryjny numer identyfikacyjny (86)), wówczas powiatowy lekarz weterynarii sprawdza dokumentację towarzyszącą każdej partii ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do skarmiania zwierząt w schronisku; kontrola powinna obejmować weryfikację ilości i rodzaju tych produktów oraz miejsca ich pochodzenia;
- 7) przechowywania środków dezynfekcyjnych – należy sprawdzić, czy środki dezynfekcyjne są przechowywane we właściwych warunkach, czy nie przechowuje się środków, dla których upłynął termin ważności; mając na względzie przepisy art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, zaleca się, aby podmiot posiadał dokumentację dotyczącą czynności związanych z prowadzeniem dezynfekcji, zawierającą np. dane dotyczące zakupu środków dezynfekcyjnych, ich rozchód, a także sposób i datę wykonywanej dezynfekcji, tj. stężenia robocze, miejsca poddawane dezynfekcji;

- 8) kwarantanny - pomieszczenia przeznaczone do przetrzymywania zwierząt wprowadzanych do schroniska powinny być odizolowane od pomieszczeń, w których przetrzymywane są inne zwierzęta. Zaleca się, aby były umieszczone jak najbliżej wjazdu do schroniska tak, aby zminimalizować niebezpieczeństwo zawleczenia do schroniska choroby zakaźnej;
 - 9) separacji zwierząt agresywnych;
 - 10) wydawania zwierząt ze schroniska;
 - 11) administracyjno-biurowych i przechowywania dokumentacji;
 - 12) socjalnych.
5. Jeżeli z przyczyn organizacyjnych nie ma możliwości zapewnienia oddzielnych pomieszczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 11-12, wówczas jako minimum powinno być zapewnione przynajmniej jedno pomieszczenie pozwalające na realizację przez podmiot prowadzący schronisko w/w działań.
6. Kontrola spełniania warunków weterynaryjnych w zakresie infrastruktury obejmuje ustalenie, czy schronisko jest wyposażone w piec do spalania zwłok zwierząt lub chłodnię do czasowego przetrzymywania tych zwłok – w przypadku, gdy schronisko przekazuje zwłoki zwierząt do zakładu utylizacyjnego, należy sprawdzić jak często zwłoki są przekazywane i ocenić czy wielkość chłodni jest wystarczająca w odniesieniu do potrzeb schroniska.

3.3. Kontrola spełniania wymagań w zakresie utrzymania zwierząt.

Kontrola spełniania wymagań w zakresie utrzymania zwierząt, obejmuje ustalenie, czy:

- 1) pomieszczenia lub boksy dla zwierząt oddzielone są przegrodami;
- 2) ściany, podłogi i drzwi w pomieszczeniach wykonane są z materiałów łatwych do mycia i dezynfekcji, niepowodujących urazów lub kontuzji u zwierząt – w przypadku utrzymywania psów w budach, a także przy stosowaniu drewnianych podestów, należy przyjąć, iż właściwie zaimpregnowane ściany i podłogi z drewna, spełniają wymagania w zakresie stosowania materiałów łatwych do mycia i dezynfekcji; ponadto kontrolą należy objąć kwestie utrzymywania czystości w boksach i na wybiegach, czy boksy i wybiegi są na bieżąco sprzątane tak, aby zapobiegać zaleganiu odchodów, resztek karmy lub innych nieczystości; czy w przypadku stosowania ściółki, ściółka znajdująca się w pomieszczeniach dla zwierząt jest sucha i czysta;

- 3) ściany, podłogi i drzwi w pomieszczeniach lub boksy wykonane są w sposób uniemożliwiający ucieczkę zwierząt;
- 4) w pomieszczeniach lub boksach zapewnia się zwierzętom:
 - a) swobodne poruszanie się – podczas oceny spełniania tego wymogu należy brać pod uwagę także to, czy liczba zwierząt w boksie lub na wybiegu nie jest zbyt duża; oceniając zagęszczenie w boksie można posłużyć się parametrami określonymi w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2006 r. *w sprawie szczegółowych warunków utrzymywania zwierząt laboratoryjnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców* (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 368), z zaznaczeniem, iż nie jest to norma prawna ustalona dla schronisk,

Tabela nr 1.

Masa ciała psa (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi w kojcu dla psa (m ²)	Minimalna powierzchnia wybiegu na 1 psa (m ²)	
		do 3 psów	powyżej 3 psów
< 6	0,5	0,5 (1,0)*	0,5 (1,0)*
6-10	0,7	1,4 (2,1)*	1,2 (1,9)*
10-20	1,2	1,6 (2,8)*	1,4 (2,6)*
20-30	1,7	1,9 (3,6)*	1,6 (3,3)*
> 30	2,0	2,0 (4,0)*	1,8 (3,8)*

* Liczby w nawiasach podają całkowitą powierzchnię przypadającą na 1 psa, obejmującą powierzchnię podłogi kojca wraz z powierzchnią przylegającego do kojca wybiegu

Tabela nr 2.

Masa ciała kota (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi w klatce dla kota (m ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)	Minimalna powierzchnia podłogi w klatce dla kotki i miotu (m ²)	Minimalna powierzchnia podłogi w kojcu dla kotki i miotu (m ²)
0,5-1	0,2	50	-	-
1-3	0,3	50	0,58	2
3-4	0,4	50	0,58	2
4-5	0,6	50	0,58	2

- b) legowisko – należy sprawdzić czy wszystkie psy mają zapewnione legowisko, tj. czy liczba legowisk, np. bud, jest zgodna z liczbą psów,
 - c) stały dostęp do wody zdatnej do picia.
- 5) w schronisku są zapewnione wybiegi dla zwierząt, pozwalające na realizację zachowań właściwych dla przebywających na nich gatunków zwierząt.

Mając na względzie przepisy art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, zaleca się, aby podmiot prowadzący schronisko przeprowadzał deratyzację, w tym posiadał dokumentację dotyczącą deratyzacji.

3.4. Kontrola spełniania wymagań w zakresie dokumentacji prowadzonej w schronisku.

Kontrola spełniania wymagań, w zakresie dokumentacji prowadzonej w schronisku, obejmuje ustalenie, czy:

- 1) podmiot prowadzący schronisko prowadzi wykaz zwierząt przebywających w schronisku – prowadzony wykaz zwierząt powinien być uzupełniany na bieżąco tak, aby można było z niego odtworzyć całą historię pobytu zwierzęcia w schronisku;
- 2) wykaz, o którym mowa w pkt 1, zawiera:
 - a) opis zwierzęcia, w tym jego gatunek, wiek, płeć, maść i oznakowanie, zaleca się także podawanie orientacyjnej wagi lub wielkości (mały, średni, duży) zwierzęcia – w przypadku, gdy nie prowadzi się znakowania zwierząt w schronisku, opis powinien umożliwiać identyfikację konkretnego zwierzęcia,
 - b) datę przyjęcia do schroniska oraz imię, nazwisko i adres osoby lub dane instytucji przekazującej zwierzę do schroniska,
 - c) dane dotyczące kwarantanny – termin rozpoczęcia i zakończenia kwarantanny; informację o ewentualnym leczeniu,
 - d) dane dotyczące przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych, zaleca się, aby zawierano również informacje dotyczące stanu zdrowia zwierząt w chwili przyjęcia do schroniska (np. zwierzę z wypadku, zwierzę okrutnie traktowane – oznaki maltretowania, przetrzymywane w rażącym zaniedbaniu - wygłodzone, zwierzę odłowione, etc.),
 - e) datę opuszczenia schroniska oraz imię, nazwisko i adres osoby, której przekazano zwierzę,

- f) datę śmierci zwierzęcia z podaniem przyczyny,
- 3) podmiot prowadzący schronisko prowadzi książkę kontroli weterynaryjnej, do której są wpisywane zalecenia urzędowego lekarza weterynarii.

3.5. Kontrola spełniania wymagań w zakresie opieki lekarsko-weterynaryjnej prowadzonej w schronisku.

1. Kontrola spełniania wymagań w zakresie opieki lekarsko – weterynaryjnej prowadzonej w schronisku obejmuje ustalenie, czy podmiot prowadzący schronisko zapewnia zwierzętom przebywającym w schronisku opiekę weterynaryjną, w szczególności w zakresie:
 - kontroli stanu zdrowia,
 - profilaktyki i leczenia,
 - zwalczania pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych.
2. W przypadku, gdy schronisko dla zwierząt korzysta z usług zakładów leczniczych znajdujących się poza terenem schroniska lub z usług zakładów leczniczych, z którymi nie ma podpisanej umowy, zaleca się, aby w schronisku znajdowała się dokumentacja dotycząca przeprowadzania zabiegów weterynaryjnych, opisana w taki sposób, aby jasno z niej wynikało kto prowadził leczenie, które zwierzęta były leczone i w jaki sposób (z podaniem nazw użytych produktów leczniczych) oraz ewentualnie jaka była przyczyna zgonu zwierzęcia.
3. Podczas kontroli zgonów i eutanazji zwierząt w schronisku, należy sprawdzić dokumentację dotyczącą zwierząt oraz przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych, aby upewnić się, iż chorym zwierzętom zapewniono odpowiednią opiekę lekarsko - weterynaryjną. Ponadto, należy sprawdzić, czy podana przyczyna zgonu znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji dotyczącej leczenia zwierzęcia. Podmiot prowadzący schronisko zapewnia możliwość wykonywania eutanazji zgodnie z obowiązującym prawem. Czynność eutanazji może wykonywać tylko lekarz weterynarii, gdyż jedyną dopuszczoną metodą eutanazji jest podanie śmiertelnej dawki środka stosowanego do narkozy lub eutanazji, które to produkty lecznicze weterynaryjne mogą być wydawane jedynie z przepisu lekarza weterynarii i stosowane wyłącznie przez lekarza weterynarii. Uśmiercanie zwierząt może odbywać się wyłącznie w sposób humanitarny, polegający na zadawaniu przy tym minimum cierpienia

fizycznego i psychicznego. Należy wziąć pod uwagę, iż eutanazja zwierzęcia może być spowodowana:

- 1) względami humanitarnymi, tj. stanem chorobowym nie rokującym wyzdrowienia zwierzęcia i powodującym jego przedłużone cierpienie; decyzję w tym zakresie podejmuje lekarz weterynarii i powinno to znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej – w przypadku, gdy stan zwierzęcia nie rokuje poprawy w warunkach schroniska, a nie ma możliwości nawet czasowego przekazania zwierzęcia do miejsca dysponującego warunkami o wyższym standardzie, również można podjąć decyzję o poddaniu zwierzęcia eutanazji;
- 2) nadmierną agresywnością, powodującą bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego – powiatowy lekarz weterynarii powinien skontrolować, na jakiej podstawie zwierzęta w schronisku uznawane są za nadmiernie agresywne (procedura, zalecenia lekarza weterynarii, itp.).

Dodatkowo, kontrolując dokumentację dotyczącą zgonów, należy porównać ją z dokumentacją dotyczącą odbioru zwłok zwierzęcych, aby upewnić się, iż liczba zgonów jest tożsama z liczbą odebranych zwłok.

4. Psy i koty przebywające w schronisku powinny zostać zaszczepione przeciwko wściekliznie – zwierzęta powinny być szczepione przeciwko wściekliznie niezwłocznie po odbyciu kwarantanny; prowadzenie szczepień np. w formie jednorazowej akcji szczepień w roku jest nieprawidłowe, gdyż istnieje możliwość, iż zwierzęta nieszczepione zostaną wydane do adopcji. Schronisko powinno posiadać zaświadczenie o szczepieniu dla każdego zwierzęcia, które takiemu szczepieniu zostało poddane. Prowadzenie zbiorczych list przez lekarza weterynarii, w przypadku, gdy zwierzęta nie są oznakowane, zwiększa ryzyko, iż zwierzęta niezaszczepione zostaną oddane do adopcji i dodatkowo uzyskają zaświadczenie o szczepieniu.

3.6. Kontrola spełniania wymagań w zakresie opieki zapewnianej zwierzętom przez personel zatrudniony w schronisku.

Kontrola spełniania wymagań w zakresie opieki zapewnionej zwierzętom w schronisku, obejmuje ustalenie czy:

- 1) podmiot prowadzący schronisko do obsługi zwierząt zatrudnia osoby, które są przeszkolone w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz w zakresie przepisów o ochronie zwierząt; w związku z faktem, iż nie zostały określone

sposób, forma, ani podmioty, u których takie szkolenia mają być przeprowadzone, przy ocenie spełnienia wymogu należy mieć na względzie zapewnienie, aby zwierzętami w schronisku nie zajmowały się osoby, które nie posiadają wiedzy na powyższe tematy; uregulowanie to należy więc rozumieć w ten sposób, iż to od podmiotu prowadzącego schronisko zależy sposób wypełnienia obowiązku; odbyć się to może, np. w ramach szkolenia zewnętrznego i uzyskania dyplomu lub przeszkolenia przez lekarza weterynarii zatrudnionego lub współpracującego ze schroniskiem i potwierdzenia powyższego faktu przez wydanie zaświadczenia (potwierdzenia) odbycia takiego szkolenia, które zostałoby podpisane przez osobę przeprowadzającą szkolenie, jak i przeszkolonego pracownika;

- 2) podmiot zapewnia zwierzętom pomieszczenie chroniące przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi – podczas przeprowadzania kontroli pomieszczeń dla zwierząt należy zwrócić uwagę, czy zwierzęta mają możliwość schronienia się przed opadami atmosferycznymi, czy mają osłonę od wiatru – czy pomieszczenia nie są zniszczone, co może powodować, iż nie spełniają powyższych wymagań; czy w miesiącach zimowych zwierzęta mają możliwość ogrzania się (np. ściółka). W przypadku stosowania ściółki, np. słomy, należy skontrolować, czy schronisko posiada pomieszczenie do składowania ściółki i czy w schronisku jest zapas ściółki; czy w miesiącach letnich zwierzęta nie cierpią z powodu przegrzania i mają możliwość schronienia się przed słońcem;
- 3) podmiot zapewnia zwierzętom pomieszczenie z dostępem do światła dziennego - nie można utrzymywać zwierząt w pomieszczeniach bez okien;
- 4) podmiot zapewnia zwierzętom pomieszczenie umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, zaś w przypadku utrzymywania zwierząt na uwięzi, nie powoduje ona urazów ani cierpień oraz zapewnia możliwość niezbędnego ruchu;
- 5) podmiot zapewnia zwierzętom odpowiednią karmę i stały dostęp do wody – w tym celu należy ustalić:
 - a) jak często zwierzęta są karmione – w schronisku powinna znajdować się procedura zawierająca godziny karmienia zwierząt; zwierzęta powinny otrzymywać karmę co najmniej raz dziennie,
 - b) sposób podawania karmy, tj. czy każde zwierzę ma swoją miskę – w przeciwnym wypadku może dochodzić do walk podczas jedzenia lub dyskryminacji słabszych osobników przez stado,
 - c) jaka jest jakość podawanej karmy – zwierzęta powinny otrzymywać pokarm składający się zarówno z białka zwierzęcego jak i węglowodanów.

Podczas kontroli w zakresie karmienia zwierząt należy przeprowadzić także kontrolę dokumentacji dotyczącej zakupu/odbioru karmy oraz sprawdzić częstotliwość dostaw; kontrolując kwestie pojenia i karmienia należy wziąć także pod uwagę kondycję zwierząt w schronisku;

- 6) powiatowy lekarz weterynarii prowadząc ocenę warunków panujących w schronisku, w tym kondycji zwierząt, zapewnianej zwierzętom opieki, warunków środowiskowych oraz zabezpieczenia przed złymi warunkami temperaturowymi, może korzystać ze skali Tufts Animal Care and Condition (TACC) (Patronek GJ In Recognizing and reporting Animals abuse – a veterinarian's guide. Denver C.O American Humane Association, 1997). Skala ta stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej instrukcji.

4. POSTĘPOWANIE POWIATOWEGO LEKARZA WETERYNARII W PRZYPADKU STWIERDZENIA NIEPRAWIDŁOWOŚCI.

1. Powiatowy lekarz weterynarii dokumentuje wyniki kontroli przez wypełnienie listy kontrolnej SPIWET, stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji.
2. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości zagrażających w sposób bezpośredni zdrowiu lub życiu zwierząt w schronisku (np. zła kondycja i stan zdrowia zwierząt; zbyt duże zagęszczenie zwierząt w kojcach, powodujące znaczne naruszenie dobrostanu zwierząt i prowadzące do zagryzania się zwierząt; stan pomieszczeń niezapewniający ochrony przed warunkami zewnętrznymi i powodujący zagrożenie życia i zdrowia zwierząt), powiatowy lekarz weterynarii powinien rozważyć wydanie, na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, decyzji administracyjnej nakazującej wstrzymanie działalności poprzez zakazanie przyjmowania nowych zwierząt do schroniska do czasu usunięcia uchybień. Decyzji tej powinien być nadany rygor natychmiastowej wykonalności. Jednocześnie, powiatowy lekarz weterynarii powinien objąć schronisko wzmożonym nadzorem do czasu usunięcia nieprawidłowości.
3. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących dokumentacji, w szczególności, gdy nieprawidłowości te powodują, iż nie jest jasny los zwierząt przyjmowanych do schroniska, powiatowy lekarz weterynarii powinien

rozważyć wydanie, na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 2 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, decyzji administracyjnej nakazującej wstrzymanie działalności poprzez zakazanie przyjmowania nowych zwierząt do schroniska do czasu usunięcia nieprawidłowości dotyczących dokumentacji.

4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości odnośnie infrastruktury, jeśli nie zagrażają one w sposób bezpośredni zdrowiu lub życiu zwierząt w schronisku (np. brak wydzielonych pomieszczeń; zły stan pomieszczeń niezagrożający bezpośrednio dobrostanowi zwierząt; brak chłodni do przetrzymywania zwłok), powiatowy lekarz weterynarii powinien rozważyć wydanie, na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, decyzji administracyjnej nakazującej usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie.
5. Po upływie wyznaczonego terminu, o którym mowa w ust. 4, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę sprawdzającą w celu oceny, czy nakazy, o których mowa w decyzji powiatowego lekarza weterynarii, zostały wykonane. W przypadku, gdy podmiot nie wykonuje nakazów, o których mowa w ust. 2-4, powiatowy lekarz weterynarii wydaje, na podstawie art. 9 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, decyzję o zakazie prowadzenia działalności nadzorowanej i skreśla schronisko z rejestru. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi nadzór nad likwidacją schroniska do czasu całkowitego usunięcia zwierząt, tj. przeprowadza regularne kontrole mające w celu stwierdzenie, czy zwierzęta są otaczane właściwą opieką, otrzymują karmę i wodę, a także czy prowadzona jest akcja przekazywania zwierząt nowym właścicielom lub opiekunom.
6. W przypadku podejrzenia, iż doszło do naruszenia art. 35 *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt*, powiatowy lekarz weterynarii powinien złożyć do organów ścigania, w trybie i na zasadach określonych we właściwych przepisach, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
7. W każdym przypadku podejrzenia, iż doszło do naruszenia art. 37 *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt*, powiatowy lekarz weterynarii powinien złożyć do organów ścigania, w trybie i na zasadach określonych we właściwych przepisach, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia wykroczenia lub złożyć wniosek o ukaranie.

5. PRZEPISY KOŃCOWE.

Niniejsza instrukcja wchodzi w życie w dniu 20 czerwca 2011 r.

Zatwierdził:

GŁÓWNY LEKARZ WETERYNARIJ

Janusz Ziobinek

PROTOKÓŁ KONTROLI NR**schroniska dla bezdomnych zwierząt**

Protokół niniejszy może stanowić podstawę wdrożenia postępowania administracyjnego oraz skierowania powiadomienia do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Data kontroli (DD – MM – RRRR):	Miejsce kontroli:
Nazwa przedsiębiorcy, organizacji pożytku publicznego, lub imię i nazwisko osoby fizycznej:	Weterynaryjny numer identyfikacyjny:
Adres schroniska:	Imię i nazwisko z kierownika schroniska:

I. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby przeprowadzającej kontrolę:

1.

2.

Gatunki zwierząt przebywających w schronisku:	Liczba zwierząt:	Liczba boksów:
☐ PSY	PSY:	
☐ KOTY	KOTY:	
☐ INNE:	INNE:	

II. Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

1. Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr106, poz. 1002, z późn. zm.)
2. Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008r. Nr 213, poz.1342, z późn. zm.)
3. Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. Nr 158, poz. 1657)

III. Wymagania dotyczące schroniska

Lp.	(P – prawidłowo, N – nieprawidłowo,)	P	N
1.	Schronisko dla zwierząt zlokalizowane jest w miejscu oddalonym co najmniej o 150 m od siedzib ludzkich, obiektów użyteczności publicznej, zakładów należących do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, zakładów należących do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania środków żywienia zwierząt, zakładów prowadzących działalność w zakresie zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych, rzeźni, targów, spędów, ogrodów zoologicznych oraz innych miejsc gromadzenia zwierząt.		
2.	Teren, na którym jest zlokalizowane schronisko, jest utwardzony i ogrodzony.		

3.	W schronisku dla zwierząt wyodrębnione się pomieszczenia przeznaczone do:		
	a. wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych;		
	b. izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę;		
	c. utrzymywania zwierząt zdrowych, w tym osobne dla samców, samic, samic z oseskami, młodych oddzielonych od matek;		
	d. przechowywania produktów leczniczych weterynaryjnych i wyrobów medycznych;		
	e. przechowywania karmy;		
	f. przechowywania środków dezynfekcyjnych;		
	g. prac administracyjno-biurowych i przechowywania dokumentacji;		
	h. celów socjalnych.		
4.	W schronisku dla zwierząt powinny znajdować się:		
	a. wyodrębnione pomieszczenia lub boksy przeznaczone na kwarantannę;		
	b. pomieszczenie przeznaczone dla wydawania zwierząt ze schroniska;		
	c. wyodrębnione pomieszczenia lub boksy zapewniające separację zwierząt agresywnych.		
5.	Schronisko wyposażone jest w piec do spalania zwłok zwierząt lub chłodnię do czasowego przetrzymywania tych zwłok w przypadku przekazywania ich do zakładów prowadzących działalność w zakresie zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych.		
6.	Pomieszczenia lub boksy dla zwierząt oddzielone są przegrodami.		
7.	Ściany, podłogi i drzwi w pomieszczeniach lub boksach wykonane są:		
	a. z materiałów łatwych do mycia i odkażania, niepowodujących urazów lub kontuzji u zwierząt;		
	b. w sposób uniemożliwiający ucieczkę zwierząt.		
8.	W pomieszczeniach lub boksach zapewnia się zwierzętom swobodne poruszanie się, legowisko oraz stały dostęp do wody zdatnej do picia.		
9.	W schronisku zapewnione są wybiegi dla zwierząt pozwalające na realizację zachowań właściwych dla przebywających na nich gatunków zwierząt.		
10.	Podmiot prowadzący schronisko prowadzi wykaz zwierząt przebywających w schronisku.		
11.	Wykaz, o którym mowa powyżej zawiera:		
	a. opis zwierzęcia, w tym jego gatunek, wiek, płeć, maść i oznakowanie;		
	b. datę przyjęcia do schroniska oraz imię, nazwisko i adres osoby przekazującej zwierzę do schroniska;		
	c. dane dotyczące kwarantanny;		
	d. dane dotyczące przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych;		
	e. datę opuszczenia schroniska oraz imię, nazwisko i adres osoby, której przekazano zwierzę;		
	f. datę śmierci zwierzęcia z podaniem przyczyny.		
12.	Zwierzęta wydaje się ze schroniska wraz z wypisem z wykazu, zawierającym informacje, o których mowa w pkt. 11 w lit. a, c, d protokołu.		
13.	Podmiot prowadzący schronisko zapewnia zwierzętom przebywającym w schronisku opiekę weterynaryjną, w szczególności w zakresie:		
	a. kontroli stanu zdrowia;		
	b. profilaktyki i leczenia;		
	c. zwalczania pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych.		
14.	Podmiot prowadzący schronisko prowadzi książkę kontroli weterynaryjnej, do której są wpisywane zalecenia urzędowego lekarza weterynarii.		

15.	Podmiot prowadzący schronisko do obsługi zwierząt zatrudnia osoby, które są przeszkolone w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisów o ochronie zwierząt.		
16.	Psy i koty przebywające w schronisku są zaszczepione przeciwko wściekliznie.		
IV. Warunki utrzymania zwierząt w schronisku (tekst jednolity ustawy Dz. U. z 2003 r. Nr 103, poz. 1002 z późn. zm.)		P	N
17.	Utrzymujący zwierzę domowe, ma obowiązek zapewnić mu:		
	a. pomieszczenie chroniące je przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi;		
	b. pomieszczenie z dostępem do światła dziennego;		
	c. pomieszczenie umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała;		
	d. odpowiednią karmę i stały dostęp do wody.		
17.	Zwierzęta przebywające w schronisku są traktowane w sposób humanitarny.		
18.	Zwierzęta nie są ranione lub okaleczane.		
19.	Zwierzęta nie są bite przedmiotami twardymi i ostrymi lub urządzeniami obliczonymi na sprawianie specjalnego bólu, bite po głowie, dolnej części brzucha, dolnych częściach kończyn.		
20.	Nie używa się uprząży, pęt, stelaży, więzów lub innych urządzeń zmuszających zwierzę do przebywania w nienaturalnej pozycji, powodujących zbędny ból, uszkodzenia ciała lub śmierć.		
21.	Zwierzęta nie są złośliwie straszone lub drażnione.		
22.	Zwierzęta nie są utrzymywane w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym w stanie rażącego niechlujstwa.		
23.	Pomieszczenia i kojce dla zwierząt umożliwiają zwierzętom zachowanie naturalnej pozycji ciała.		
24.	Zwierzęta nie są utrzymywane na uwięzi, która powoduje u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz nie zapewnia możliwości ruchu.		
V. Opis niezgodności zaznaczonych w kolumnach „N”			

VI. Inne uwagi nie objęte w poz. 1- 24, zalecenia nie wynikające bezpośrednio z przepisów prawa

Kontrolowany został pouczony o obowiązku zapewnienia kontrolującemu pomocy niezbędnej do wykonywania czynności kontrolnych, oraz o:

- prawie do zgłoszenia zastrzeżeń na piśmie do ustaleń zawartych w protokole kontroli, przed jego podpisaniem, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli,
- prawie do odmowy podpisania protokołu kontroli, przy złożeniu w terminie 7 dni od jego otrzymania wyjaśnienia przyczyn odmowy,
- tym, że odmowa podpisania protokołu nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez kontrolującego i realizacji ustaleń kontroli.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Oryginał pozostawiono u Kontrolowanego.

VII. Zalecenia kontrolującego

VIII. Zastrzeżenia lub wyjaśnienia Kontrolowanego do niniejszego protokołu

.....
(data i podpis kontrolowanego/osoby, której wyjaśnienia
zostały przytoczone w protokole)

.....
(pieczęć, data i podpis kontrolującego)

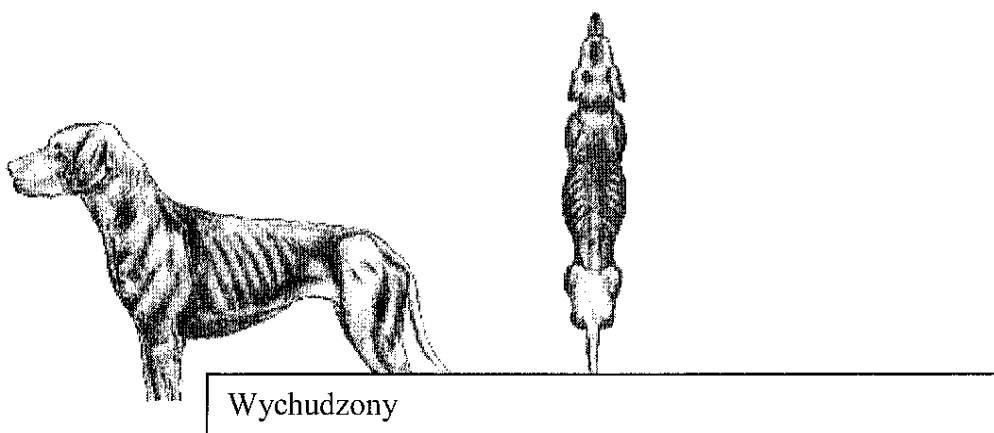
Adnotacja o odmowie podpisania protokołu:

Skala służąca do oceny warunków utrzymania psów (Tufts Animal Care and Condition)

I. Skala kondycji

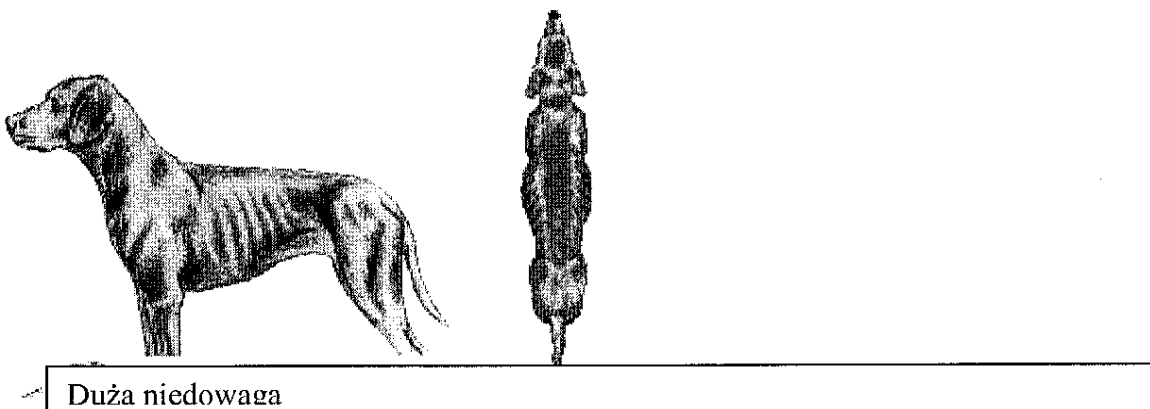
5. Wychudzony

- wszystkie kości wyraźnie widoczne z odległości
- brak tkanki tłuszczowej
- wyraźna utrata masy mięśniowej
- silnie zapadnięty brzuch oraz kształt klepsydry

4. Duża niedowaga

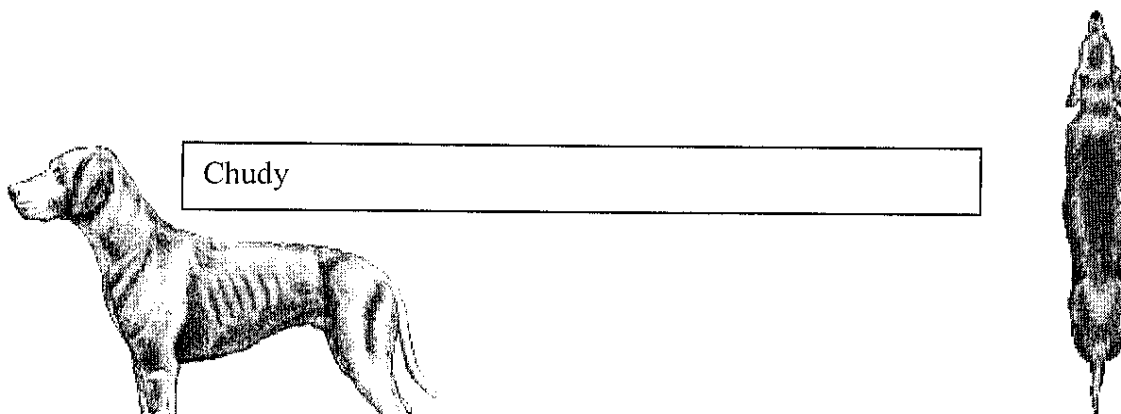
- żebra, kręgi oraz kości miednicy wyraźnie widoczne
- niewyczuwalna wyściółka tłuszczowa
- niewielka utrata masy mięśniowej
- zauważalny zapadnięty brzuch oraz kształt klepsydry

3. Chudy

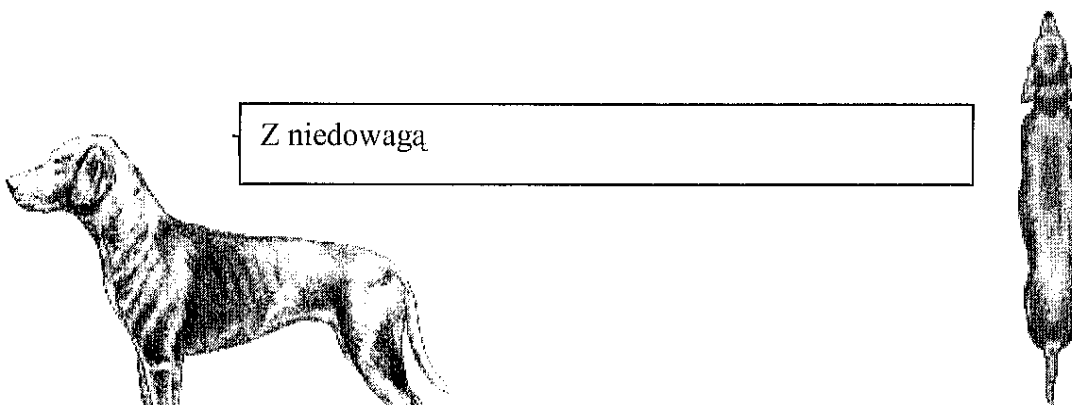
- widoczne wyrostki kręgów oraz kości miednicy
- żebra łatwo wyczuwalne i mogą być widoczne

- niewyczuwalna tkanka tłuszczowa
- widoczna talia i podkasanie brzucha

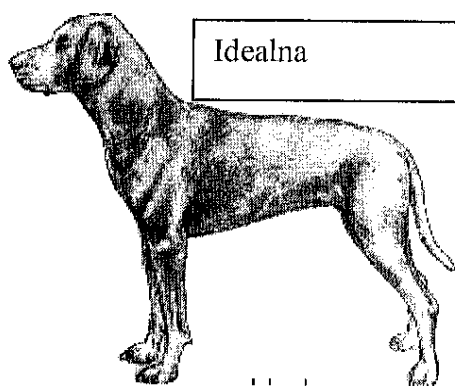
2. Z niedowagą

- żebra łatwo wyczuwalne pokryte minimalną warstwą tkanki tłuszczowej
- talia łatwo zauważalna patrząc z góry, wyraźne podkasanie brzucha
- brak utraty masy mięśniowej
- sylwetka typowa dla niektórych ras np. chartów

1. Idealna

- żebra wyczuwalne bez nadmiaru tkanki tłuszczowej
- widoczne lekkie podkasanie brzucha z boku
- talia widoczna za żebrami patrząc z góry

Idealna

II. Skala bezpieczeństwa pogodowego

Psy wielkie i duże – temp. powyżej 27°C oraz poniżej – 10°C	- ocena 5
temp. 24 - 27 °C oraz ok. – 10 °C	- ocena 4
temp. 18 – 24 °C oraz pomiędzy 5 °C a -1 °C	- ocena 3
temp. ok. 16 °C oraz ok. 5 °C	- ocena 2
temp. 8-15,5 °C	- ocena 1
Psy duże i średnie – temp. powyżej 30°C oraz poniżej – 12°C	- ocena 5
temp. 27 - 30 °C oraz od -1 do – 10 °C	- ocena 4
temp. 24 – 27 °C oraz pomiędzy 5 °C a -1 °C	- ocena 3
temp. 20-23 °C oraz ok. 8 °C	- ocena 2
temp. 10-19 °C	- ocena 1
Psy małe – temp. powyżej 30°C oraz poniżej – 10°C	- ocena 5
temp. 27 - 30 °C oraz pomiędzy -2 a -7 °C	- ocena 4
temp. 24 – 26 °C oraz pomiędzy 5 °C a -1 °C	- ocena 3
temp. 20-23 °C oraz 6-10 °C	- ocena 2
temp. 14-19 °C	- ocena 1

Oдноśnie temperatur wysokich i bardzo wysokich:

- należy odjąć 1 pkt gdy dostępna jest woda oraz gdy psy trzymane są w cieniu,
- dodać 1 pkt w przypadku psów o skróconych pyskach lub otyłych

Oдноśnie temperatur niskich:

- należy dodać 1 pkt dla ras miniaturowych
- należy dodać 2 pkt dla psów utrzymywanych na deszczu lub deszczu ze śniegiem
- odjąć 1 pkt dla ras północnych lub posiadających gęstą sierść oraz dla psów zaaklimatyzowanych do niskich temperatur

Oдноśnie zarówno niskich jak i wysokich temperatur

- dodać 1 pkt dla psów poniżej 6 miesiąca życia i psów starych

III. Skala warunków sanitarnych

5. Brudno – odchody lub mocz gromadzony przez wiele dni lub tygodni; bardzo silny odór, utrudniający oddychanie. Duża liczba śmieci, odpadów i gruzu; utrudniająca spokojny odpoczynek, zachowanie normalnej pozycji lub sprawiająca zagrożenie dla zwierząt; bardzo trudne lub niemożliwe uniknięcie przez zwierzę kontaktu z odchodami, moczem, błotem lub stojącą wodą. Karma lub woda zanieczyszczona.

4. Bardzo niehigienicznie - odchody lub mocz gromadzony przez wiele dni; znacznego stopnia odór powodujący, że oddychanie jest nieprzyjemne; średnia liczba śmieci i odpadów mogąca utrudnić odpoczynek lub ruch zwierząt; potencjalna możliwość zranienia przez ostre krawędzie lub szkło; zwierzę z trudnością może uniknąć kontaktu z odchodami, stojącą wodą lub błotem.

3. Niehigienicznie - odchody lub mocz gromadzony przez kilka dni; zwierzę może uniknąć kontaktu z odchodami; średniego stopnia odór; śmieci i odpady nie uniemożliwiają wypoczynku lub normalnej postawy. Śmieci mogą wpływać na swobodne poruszanie się lub spowodować zaplątanie się zwierzęcia, ale nie ma ostrych krawędzi lub zbitego szkła mogącego spowodować zranienie. Pies może uniknąć kontaktu z błotem lub wodą, jeśli znajdują się w jego otoczeniu.

2. Poniżej zadowalającego – warunki jak w pkt 1 chociaż z drobnymi nieprawidłowościami; nie więcej niż 1-2 dniowe zaleganie odchodów; nieznaczny nieład.

1. Zadowalający – otoczenie jest suche i nie ma zalegających odchodów; karma i woda nie zanieczyszczone; nie ma śmieci, odpadów zaśmiecających otoczenie i utrudniających odpoczynek, normalną pozycję i zakres ruchów lub powodujących zagrożenie lub zaplątanie się zwierzęcia.

IV. Skala oceny opieki

5. Bardzo zaniedbany – sierść bardzo skołtuniona, utrudniająca poruszanie, wpływająca na możliwość widzenia; okolice krocza drażnione na skutek zalegania na sierści moczu i kału; pies nie może być czesany bez całkowitego ostrzyżenia; w kołtunach znajdują się wplątane ciała obce; przerośnięte pazury wrastające w poduszki i powodujące nieprawidłową pozycję stóp i utrudniające lub uniemożliwiające chodzenie. Obroża lub łańcuch mogą wrastać w szyję.

4. Zaniedbany – sierść skołtuniona, włosy zbite tak, iż nie można ich rozdzielić grzebieniem lub szczotką. W kołtunach zdarzają się wplątane ciała obce. Większa część sierści musi zostać obcięta, aby usunąć kołtuny. Wyrośnięte pazury powodują, że stopy stawiane są w nieprawidłowej pozycji i wpływają negatywnie na normalny sposób poruszania się. Zabrudzenie okolicy krocza i możliwe podrażnienia; Obroża lub łańcuch bardzo ciasne, powodujące otarcie skóry.

3. Na granicy zaniedbania – w sierści znajdują się liczne kołtuny, ale pies może zostać wyczesany bez konieczności obcięcia sierści. Brak wyraźnego zabrudzenia lub podrażnienia okolic krocza z powodu skołtunionej sierści. Pazury wymagające obcięcia i na tyle długie, aby powodować nieprawidłowy chód. Obroża lub łańcuch na tyle ciasne, że powodują wytarcie sierści.

2. Poniżej zadowalającego – sierść może być miejscami zabrudzona lub mogą występować nieliczne, łatwo usuwalne kołtuny. Pozostała sierść może być wyczesana bez problemów. Pazury wymagają skrócenia. Obroża lub łańcuch dobrze dopasowane.

1. Zadowalający – pies jest czysty, sierść normalnej długości, właściwej dla rasy, łatwa do wyczesania. Pazury nie dotykają lub nieznacznie dotykają podłoża. Obroża lub łańcuch dobrze dopasowane.

Interpretacja wyników:

wynik	Skala dotycząca kondycji, opieki, otoczenia	Skala dotycząca warunków pogodowych
≥5	Rażące zaniedbanie i niehumanitarne traktowanie zwierząt. Sytuacja wymagająca natychmiastowej poprawy	Potencjalne zagrożenie życia. Konieczna natychmiastowa reakcja i zapewnienie zwierzętom odpowiedniej opieki.

4	Poważne zaniedbanie i niehumanitarne traktowanie zwierząt (chyba, że istnieje medyczne uzasadnienie stanu zwierząt). Konieczna jest szybka poprawa .	Sytuacja poważna, wymagająca szybkiej interwencji.
3	Widoczne oznaki zaniedbania, konieczne jest usunięcie nieprawidłowości i poprawa warunków oraz monitorowanie sytuacji.	Oznaki potencjalnie niebezpiecznej sytuacji w zależności od rasy i czasu przebywania na zewnątrz.
2	Drobne uchybienia w opiece. Należy zalecić poprawę.	Ryzyko mało prawdopodobne, ale należy ocenić sytuację i ewentualnie wydać zalecenia
≤1	Brak oznak zaniedbania	Brak oznak ryzyka